

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
CELJE

Oddelek za kmetijsko svetovanje
Trnoveljska cesta 1
3000 Celje

Tel. : 03 42 55 515

Faks: 03 42 55 530

GSM: 041/426 515

E-pošta: tatjana.pevec@ce.kgzs.si

KMETIJSKA
SVETOVALNA
SLUŽBA
SLOVENIJE

Nevarnost samovžiga pri senu

Košnja travinja in spravilo krme je bilo letos zelo oteženo, saj je čas prve košnje zaradi neugodnih vremenskih razmer zelo zamujal. Na večini površin se je tako zgodilo, da je ob času spravila pod prvo košnjo že rastla druga košnja in to mešanico smo posušili in skladiščili.

Če imamo travinje pretežno visokih trav (pasja trava, mnogocvetna ljujka, travniška bilnica) in z idealnim časom košnje zamujamo, se spodaj že pojavlja mlada trava. Pri spravilu takšne krme moramo biti zelo previdni. Visoke trave imajo že razvita stebela, ki so na pogled hitro videti suha, v notranjosti pa vendarle niso, nasprotno pa se mlada trava, ki ima pretežno listno maso, hitreje suši. Zato v večini primerov pospravljamo mešanico suhe in malo manj suhe krme s skrito vlago v steblih rastlin. Tu pa tiči razlog velike nevarnosti samovžiga takšne krme.

Na travi, ki jo odkosimo, so mikroorganizmi, ki rastlinski sok izkoriščajo za svoje preživetje. Ti mikroorganizmi so močno aktivni vse do 40 % vlage. Ne samo, da pri tem procesu izgubljam hranilne snovi za naše živali, začne se sproščati tudi veliko energije, ki jo zaznamo kot toploto oz. gretje krme. Zato pri vlažnem senu hitreje pride do samovžiga kot pri suhem.

Samovžig sena je pojav, kjer ogenj nastane kljub temu, da zunanlega vira vžiga ni. Zaradi samodejnega segrevanja se v notranjosti sena kopiči toplota, ohlajanja oz. odvajanja toplote pa ni. Večja, kot je količina sena, teže se hladi, s tem pa se povečuje možnost za nastanek ognja. Procesi, ki lahko pripeljejo do samovžiga, se začnejo že pri sobni temperaturi. V kemičnih reakcijah se proizvajajo plini, ki se lahko pri dovolj visoki temperaturi vžgejo. V senu se razvijajo ogljikov dioksid, dušik, metan, vodikov sulfid.

Eden pomembnejših pogojev za nastanek samovžiga sena je tako vlaga. Shranjeno seno mora imeti manj kot 15 odstotkov vlage. Razlogi za prezgodnje skladiščenje sena, ki posledično prinesejo preseženo količino vlage, so različni: prehitro spravilo zaradi nevarnosti prihajajočega dežja, nedoslednost pri sušenju, vlaga se lahko v senu poveča tudi zaradi sekundarnih dejavnikov, na primer: zaradi poškodovane strehe objekta seno moči dež ali pa se seno vlaži iz tal. Pomembno je, da smo pozorni na za segrevanje značilen vonj sena: v primeru kislega vonja ali vonja po karamelu nemudoma ukrepamo

in seno premečemo. Pri tem priporočamo previdnost, saj lahko s premetavanjem dovedemo svež zrak in pospešimo vžig. Nikakor ne hodimo po senu, ker lahko tvorimo požarne kotanje, obstaja tudi nevarnost, da se senena kopica vdre ali sesede. V primeru takšne nevarnosti naj bo oseba navezana in nikakor ne sama na kopici.

Nevarna doba za samovžig je od 3 do 6 tednov po skladiščenju sena. Samovžig sena se lahko pojavi tudi po veliko daljšem času (na primer več let), če je seno shranjeno v kopici ali v balah brez ovoja in delno pokrito. V takšnih primerih je izpostavljeno različnim vremenskim vplivom in v primernih okoliščinah (dežju sledi več dni zelo toplega in sončnega vremena) se procesi, ki pripeljejo do samovžiga, ponovno začnejo.

Tudi dobro posušeno seno se v prvih nekaj dneh skladiščenja segreje do okoli 50 stopinj Celzija, vendar se po 15 do 60 dneh ohladi, pri tem pa je le neznatna možnost vžiga ali zmanjšanja kakovosti krme. Hitrost ohlajanja je odvisna od gostote sena, temperature okolja, količine vlage in prostorov skladiščenja.

Samovžig sena se z upoštevanjem dobre prakse in previdnosti lahko prepreči, s čimer se ohranita premoženje in navsezadnje kakovost krme.

PRIPOROČILO: Pri skladiščenju bal priporočamo večkratno merjenje vlage ali/oz. temperature v sredini bale. Preverjanje vlage ali/oz. temperature priporočamo tudi pri skladiščenju slame.

Pripravila:
mag. Tatjana Pevec
svetovalka specialistka II

Vodja oddelka za kmetijsko svetovanje:
Vesna Čuček, univ.dipl.inž.agr in ekon.(l.r.)

VIR:
<http://www.gasilci.org>